

Lecția 9

9.1 Canada

Canada e un vast teritoriu așezat în așa-zisa Americă de Nord Britanică divizată în 10 provincii, având o suprafață mai mare decât Europa. În 1876 provinciile de la Atlantic și cele centrale au format o confederație ce s-a numit „Dominionul Canadei” la care s-au alăturat și provinciile apusene formând națiunea modernă, la care s-a mai adăugat și o concentrare franceză-catolică din Quebec. Canada s-a colonizat cu emigranți din S.U.A., Anglia, Scoția și din multe alte țări europene, de asemenea, s-au așezat aici și importante comunități chineze și japoneze. Mărturia Baptistă din Canada s-a desfășurat din Est spre Vest și a crescut mai mult prin emigrație, decât prin lucrarea misionarilor.

Bapțiștii canadieni reflectă o diversitate mare creată de cațiva factori:

1. Sunt extinși într-un vast teritoriu agricol rămânând izolați, cu puține legături cu ceilalți bapțiști din Canada.
2. Bapțiștii din Canada reflectă originile lor diferite, unii atacând caracteristicile bapțiștilor din Anglia, alții asemănându-se cu cei din America și alții cu cei din Scoția sau cu bapțiștii din alte țări europene de unde ei au provenit, cum ar fi: bapțiștii din Germania sau scalii care au fugit din America și s-au așezat mai ales în Provinciile Atlantice. Bapțiști din Canada pot fi mai bine prezențați studiindu-i geografic în 3 provincii:

9.1.1 Provinciile Atlantice

În acest teritoriu sunt cuprinse Scoția Nouă, Noul Brunswick și Insula Prințul Edward.

În Scoția Nouă și Noul Brunswick au venit bapțiști sau emigranți cu simpatii baptiste din Anglia Nouă. În jurul anului 1760 cațiva emigranți au venit sub influența mării treziri, alții erau fermieri și pescari cunoscuți ca și „plantatori”.

E interesant că primul fondator al lucrării baptiste din Canada a fost Henry Alline, care nu era Baptist și congregationalist. El reprezenta „Linia Nouă Congregationalistă” din Rhode Island. El a condus un număr de itinerarii evanghelice în Provinciile Atlantice.

Acesta era un predicator fervent al trezirilor adunând convertiți în biserici. Mai târziu, ca și în Anglia Nouă, multe din aceste biserici au devenit baptiste.

Al doilea pionier al credinței baptiste pe aceste meleaguri a fost Ebenezer Moulton (1709-1783) Acesta era un predicator baptist din Massachussets. El a format o biserică la Horton în 1763. Acesta biserică s-a închis când Hurton s-a întors în America, dar s-a reconstituit în 1778 și e recunoscut ca cea mai veche biserică din Canada.

Biserica lui Hurton este numită și mama biserică a bapțiștilor din Canada, pentru ca din ea au crescut alte 20 de biserici noi.

Un grup de biserici a format în 1798 Asociația Baptistă Congregationalistă, prima de acest fel pe teritoriul Canadei. Aceasta arată legăturile strânse dintre bapțiștii și congregationaliștii din curentul „Linia Nouă”. Congregaționaliștii au fost înghițiți de bapțiști prin 1800, formându-se un grup de 12 biserici în Scoția Nouă și 6 în Noul Brunswick. Cățiva ani mai târziu au votat ca să se considere pe ei însiși Asociația Baptistă de comuniune închisă, și au exclus partasia cu bisericile care practicau comunitatea deschisă. În 1821 Asociația s-a despărțit în două: una pentru bisericile din Scoția Nouă și a doua pentru bisericile din Noul Brunswick.

Începuturile baptiste din insula Prințul Eduard sunt legate de lucrarea lui John Stott și Alexandru Crawford, doi laici din Scoția care au format câteva biserici în 1800. Asociația Scoția Nouă a sponsorizat extinderea lucrărilor în bisericile din insula Prințul Edward, dar creșterea nu a fost prea mare. În 1826 existau aici 15 păstori și 28 de biserici cu un total de 1347 membrii. În Scoția Nouă erau 17 păstori pentru 29 de biserici cu 1711 membrii.

În 1846 diferite asociații s-au grupat într-o singură convenție a bisericilor din Scoția Nouă, Noul Brunswick și Prințul Edward. Scopul principal al fondatorilor a fost ca să promoveze interesele dominațiunii baptiste și cauza lui Dumnezeu în general. Din noua convenție făceau parte 88 de păstori, 173 biserici și 14.152 membrii. În 1879 numele acestei convenții a fost scurtat: „Convenția Baptistă a Provinciilor Maritime.” Convenția și-a asumat promovarea misiunii, a educației, a școlii duminicale, etc.

Întrucât ei au prevăzut și o misiune externă, de îndată au constituit și un bord de conducere, iar pe sfârșitul veacului 1900 convenția avea 20 de misionari și 100 de lucrători naționali în 7 stațiuni misionare din India.

După ce s-a consolidat Convenția Baptistă din Provinciile Maritime, s-a întărit și misiunea externă, cu o lucrare importantă pe care a desfășurat-o Silas T. Rand (1810-1889), printre indienii Micmac din Provinciile Maritime, de asemenea misionând și în coloniile franceze, Acadeine și Gaelice, dar cu puțin success. În 1828 s-a format Societatea de Educație din Noua Scoție și această societatea a organizat Academia de Teologie.

În 1880 seminarul teologic Baptist din Toronto a fost transformat într-un centru educațional pentru întreaga Canadă. Experimentul însă a eșuat din cauza distanțelor dintre Toronto și unele comunități baptiste și loialitatea față de regionalisme. Darurile făcute de senatorul MacMaster a salvat-o și mai târziu, transformându-se în Universitatea MacMaster care există și astăzi în Toronto.

Lucrarea dintre negrii din Canada

Un număr de negrii emigrând din Africa s-au așezat în Provinciile Maritime și mulți alții au fugit din S.U.A. ca să scape de sclavie. Primul Baptist negru din Canada a fost David George (1742), un sclav fugit care a ajuns pe drumuri subterane până în Canada. El a predicat și format biserici din populația de culoare din Scoția Nouă. La început aceste biserici s-au atașat de convențiile existente. Însă în 1842 Richard Preston, un sclav scăpat din robie, care a fost ordonat ca păstor la Londra a adunat o duzină de biserici de culoare și a organizat cu ele „Asociația Baptistă de Culoare” din Noua Scoție. Care mai târziu s-a afiliat la Convenția Provinciilor Maritime. În jurul anului 1877, jumătate din negrii din Canada locuiau în ținutul Halifax și cei mai mulți dintre ei erau bapțiști.

Un neajuns în aceste provincii a fost că bapțiștii s-au împărțit în două ramuri: una calvinistă, iar a doua se numea „bapțiștii liberi” sau „bapțiști cu voință liberă”. Specificul acestui current era ca au accentuat libertatea omului de a-și alege destinul său, pe când ramura calvinistă era cu predestinația. Totuși, în 1900 erau în Noul Brunswick 156 de biserici cu 12.352 membrii, iar în Noua Scoție erau 23 cu 3.391 membrii.

9.1.2 Bapțiștii din Provinciile Centrale

În Quebec progresul bapțiștilor a fost slab, pentru că aici prevalau francezii care erau catolici, însă în Ontario a fost un teren fertil. Primele biserici baptiste din provinciile centrale au fost fondate în 3 mănunchiuri, după cum urmează: în localitățile din estul Quebecului, în Niagara, în partea de vest a Ontariei, și de-alungul țării nordice a Lacului Ontario, de la Toronto până la Bay de Quinte.

Majoritatea acestor biserici au fost întemeiate de către păstorii din S.U.A. formând propriile lor asociații, iar unele dintre aceste biserici s-au afiliat la Asociația Danville din Vermont. După 1816 a pătruns aici un alt tip de mărturie baptistă cu sosirea bapțiștilor scoțieni în valea Otaw. Ei au adus cu ei pietatea și viața biseicească pe care au învățat-o în Scoția (Anglia). Datorită trezirilor care au avut loc în Scoția prin predicatorii frantici Haldane. Cu ajutorul bapțiștilor din Anglia, ei au înființat colegiul Baptist din Montreal, în 1838. În 1819 a sosit în Canada John Edward, un convertit al lui James Haldane. De îndată el înființat câteva biserici mici. Era un propovăduitor al trezirilor, a murit însă în plină maturitate a activității sale și de la el ne-a rămas un volum de predici în limba engleză. Bapțiștii din aceste provincii s-au confruntat cu diferențieri de doctrine, diferențieri de origini naționale și a distanțelor dintre diferitele biserici, dar diferența cea mai devastatoare a fost problema Cinei Domnului, care de fapt l-a împărțit pe bapțiștii din lumea întreagă. Bapțiștii englezi erau pentru comuniune deschisă, să participe la Cina toți cei ce doresc, indiferent când au fost botezați. Bapțiștii germani și o mare parte din cei din America erau pentru comuniunea închisă, adică la Cina Domnului pot participa numai cei botezați pe baza credinței. Totuși,

încetul cu încetul, bapțiștii canadieni s-au unificat și, în 1890-1900, numărul bisericilor din această regiune a crescut de la 388 la 464, iar numărul membrilor, de la 33.000 la 44.000.

9.1.3 Bapțiștii din Provinciile Apusene

Aici sunt cuprinse teritoriile cu preerii: Manitoba, Saskatchewan și Alberta, plus provincia de pe coasta Columbia Britanică. Aceste teritorii erau cele mai nepopulate teritorii în timpul acela. Bapțiștii au început lucrarea misionară aici după 1867, când a crescut emigrația.

Atunci Convenția de la Ontario a trimis aici pe Thomas L. Davison și pe Thomas Baldwin să cerceteze regiunea și să facă propuneri pentru începerea lucrării bapteste. Ca urmare a raportului depus de cei doi, în 1873 a fost trimis aici Alexander McDonald (1837-1911) la Winipeg și în 1875 a format aici o biserică cu 7 membri. El a fost trimis de bapțiștii din Ontario ca să ducă un mesaj mai deosebit Frontierelor Apusene. De aceea l-au spus: „tu vei predica nu numai Evanghelia, ci și doctrine importante pentru poporul nostru”. Noi pretindem să avem o misiune între dominațiuni. Misiunea e de a menține simboluri în puritatea lor și să le păstrăm așa cum ne-au fost predate. După ce a sosit McDonald la Winipeg, a fost întrebat de un preot: „De ce ai venit în teritoriul acesta, pentru că sunt așa de puțini bapțiști?”, dar el a răspuns: „Ca să fac mai mulți bapțiști”. În 1878 biserica din Winipeg avea 89 de membri și se autofinanța. S-au înființat și alte biserici în acest teritoriu și s-a format „Asociația Râului Roșu” a bisericilor bapteste. În 1884 s-a format Convenția Baptistă Manitoba în teritoriile din nord-vest cu bisericile de la Calgary (1888), Medicine Hat în 1890, Edmond în 1892, Strotcon în 1895. În 1900 erau aici 99 de biserici, cu 170 de stațiuni misionare în preerii. Alexandru Clyd, care a emigrat în Ontario, a înființat prima biserică baptestă din Victoria în 1876. Din 15 membrii, 8 erau negrii. Aceștia au emigrat aici din California în 1859. Un alt conducător Baptist din Columbia Britanică a fost Robert Lennie, educat în Anglia. El a condus miscarea de fondare a bisericii bapteste din Vancouver în 1887. Alți lideri importanți sunt incluși în așa-numitul „Stackhause Triumvirat” format din: J.H. Best, Ralph, Trotter și W.T. Stackhause. Acești oameni creativi au condus lucrarea în Columbia Britanică în decada 1890, formând în 1897 „Convenția Bisericii Bapteste din Columbia”. Lucrarea lor a fost de a planta biserici. În 1897 Convenția a avut 11 biseirci cu 1.050 de membrii.

Jarold K. Seman, președinte al Federației Bapteste Canadiene, a descris istoria bapțiștilor canadieni din sec. al XIX-lea, ca fiind „căutare după identitate”. Pentru că erau două influențe majore, aceea a bapțiștilor americani, majoritatea dintre ei, din Convenția de Sud, și bapțiștii din Anglia, bapțiștii din Canada își căutau propria lor identitate. Între cele două curente erau deosebiri: la americani era cooperare, la englezi era independența; deosebirea cea mai mare a fost cu privire la Cina Domnului.

9.2 Bapțiștii din Canada în Secolul XX

Bapțiștii Canadei au intrat în secolul XX într-un mod expansiv. Lucrarea baptestă a câștigat stabilitate și creștere în provinciile centrale, și ale Atlanticului și deja bisericile s-au răspândit în teritoriile de vest. În biserici exista o diversitate doctrinară, iar din punct de vedere oraganizatoric, lipsea unitatea. Totuși, eforturile pentru crearea unei Confederații naționale, până la urmă a reușit. În 1944 s-a înființat Confederația Bisericilor Bapteste din Canada, iar în 1980 Confederația avea 127.270 de membrii și 1.115 biserici.

Secolul XX a adus unele provocări bapțiștilor din Canada, una fiind ecumenismul. În 1925 câteva grupuri protestante au format „Biserica Unită a Canadei” și bisericile bapteste au trebuit să decidă dacă vor lucra cu secția canadiană a Consiului Mondial al Bisericilor.

A doua provocare a fost cea a fundamentalistilor din anul 1920. Aceștia erau din S.U.A. dar aveau echivalentul Canadian și au devastat bisericile bapteste canadiene, mai ales pe cele din provinciile Centrale și Apusene. A treia provocare a fost cea a Convenției Bapteste de Sud din S.U.A., care socotea Canada ca un teritoriu al ei de expansiune, venind aici mulți emigranți din S.U.A., aparținând acestei convenții, care doreau să-și impună stilul lor, pe când bapțiștii canadieni doreau să-și dezvolte propria lor identitate. Fundamentalismul a avut cel mai mare impact în Ontario. Cu toate acestea, bapțiștii canadieni au reușit să dezvolte școala duminicală și să organizeze tabere de vară pentru creșterea și educarea liderilor din biserici. În 1920 s-a înființat Bordul Serviciului Social, care a dat glas concepțiilor bapteste în rezolvarea problemelor sociale.

De asemenea le-a provocat neajunsuri și liberalismul teologic care a fost tolerat în Universitatea McMaster din Toronto, și a pătruns în Canada încă din 1880. Criza provocată de acest liberalism a fost așa de mare, că în 1928 teologii care erau pentru inspirația Bibliei au ieșit din Universitate și au întemeiat Seminarul Baptist din Toronto. Acesta s-a unit cu 77 biserici la Hamilton și au format Uniunea Bisericilor Bapteste Regulate, Președinte al Uniunii a devenit Thomas Shields, care înainte a fost președintele Bordului Directorilor din Universitatea Toronto, din care a ieșit pentru că nu a fost de acord cu liberalismul teologic propovăduit în Universitate. E adevărat că Shields era foarte dur și pus pe război, de aceea uniunea creată de el s-a rupt din nou în 1930, iar în 1949 a ajuns în conflict cu decanul seminarului din Toronto, pe care el l-a creat. Acesta a provocat o nouă rupere în cadrul uniunii lui Shields, așa că până la urmă a rămas doar o rămășiță din Uniunea Bapțiștilor Regulați, sub numele de „Părtașia Bisericilor Evanghelice Bapteste”, care astăzi cultivă un spirit mult mai moderat. Aceeași despărțire s-a produs datorită fundamentalistilor în provinciile apusene și în Columbia Britanică, peste 70 de biserici au ieșit din federația Baptistă Canadiană și au format Convenția Bapțiștilor Regulați. Cu toate aceste diviziuni în sânul bisericilor bapteste din Canada, s-a reușit în 1944 să se organizeze Federația Baptistă Canadiană. Ei se prezintă nu în unitate doctrinară ci în diversitate. Ei se prezintă ca un mosaic cu deosebiri de doctrine, metode de lucru și afiliieri.

Astăzi în Canada sunt 231.500 de credincioși în 2070 de biserici.